

ABONAMENTUL
 Pe un an . 24 Cor.
 Pe jum. an . 12 "
 Pe 3 luni . 2 "
 Nrul de Duminică
 pe un an 4 Cor. — Pen-
 tră România și America
 10 Cor.
 Nrul de zi pentru Ro-
 mania și străinătate pe
 un 40 franci.

TRIBUNA

REDACTIA
 și ADMINISTRATIA
 Deak Ferenc-utca 20.
 —
 INSERȚIUNILE
 se primesc la adminis-
 trație.
 Manuscrise nu se în-
 poiază.
 Telefon pentru oraș și
 comitat 502.

Anul sufragiului universal.

(R) Până acum actualul guvern coalitio-
 nișt a putut să încurce lucrurile așa, încât
 nici după douăzeci de luni, de când cărmu-
 iește țara, n'a venit în fața parlamentului
 cu proiectul de reformă a legii electorale.
 Proiectul de indemnizare, dar mai ales cel
 privitor la încheierea transacției, i-au fost
 pretexte binevenite pentru a se eschiva
 dela îndeplinirea angajamentului ce a luat
 asupra-și.

De aci încolo însă nu mai merge. Pre-
 texte de amânare nu mai există, coalitia
 nu se mai poate provoca la chestii de in-
 exorabilă urgență, ci opoziția, cu drept cu-
 vânt, va trebui să-l scuture pe Andrassy,
 pentru a-i aduce aminte îndeplinirea celor
 făgăduite.

Adevărul este însă, că afară de partidul
 naționalist nu există în parlament alt par-
 tid ori altă grupare care să-și fi înscris în
 program lupta fără răgaz și inversunată
 pentru realizarea sufragiului universal.

Constituționalii, se știe, sunt niște oli-
 garhi reacționari. Poporalii și mai reacțio-
 nari. Intre kossuthiști d'asemeni, nu este
 un curent covârșitor pentru sufragiul uni-
 versal, ci elementele mai înaintate, cari în
 trecut au agitat pentru această reformă de-
 mocrată, acum stau și ele tignite în umbra
 puterii, n'au nici o grabă ca reforma să se
 realizeze mai iute, ci le vine mai bine la
 socoteală să treacă acest ciclu parlamentar
 fără a se mai supune unei noi alegeri.

Ce-i în mână — mandatul de acum —

e sigur! Cine ar putea să garanteze însă
 rezultatul alegerilor făcute pe baza unei
 noi legi și chiar dacă unii sunt siguri de
 realegere, fără spese și mari frământări n'ar
 putea să revină în sala de sub cupola au-
 rită de pe malurile frumoasei Dunăre.

Croații nu-s direct interesați de legea
 electorală ungară. Ei se agită cel mult să
 realizeze reforma asta *acasă*, în Croația.

Iată de ce, afară de naționaliști, nu-i ni-
 meni care în parlament să urgenteze reforma
 electorală. Iată cum în acest an istoric, în
 care *trebuie* să se realizeze sufragiul univer-
 sal, singur partidul naționalităților este opo-
 ziția care e chemată să stăruie pentru de-
 democratizarea Ungariei și să stea strajă, ca
 la facerea unei legi de o atât de mare im-
 portanță, oligarhii din coalitie să nu-și poată
 bate joc de noua reformă...

Românii chiar dela început au urgentat
 de altfel această reformă. Prima interpelare
 de pe băncile naționalităților, care a strâm-
 torat guvernul, ne aducem aminte: a fost
 în chestia sufragiului universal.

D'afară au avut un puternic aliat: pe so-
 cialiști, cari la un moment dat au aranjat,
 astă toamnă, peste cinci sute adunări po-
 porale într-o singură Duminică, iar în Bu-
 dapesta s'au pus în picioare, în favorul su-
 fragiului universal, sute de mii cetățeni.

Lupta asta extraparlamentară a socialiștilor
 are să se urmeze cu toată puterea, în
 curând! Așa ne vestește »Népszava« în nu-
 mărul său de ieri. Nici nu mai poate fi
 vorba de realizarea sufragiului universal,
 scrie organul socialist, ci întrebarea e numai:

cum are să fie?! Cunoaștem toți pe oli-
 garhi. Știm că se pricep de minune să în-
 tortocheze orice idee bună și să exploa-
 teze în favorul lor orice situație.

Iar rolul însemnat al partidului naționa-
 list tocmai în asta rezidă: să *stea veghie*
în parlament, alarmă să dea și să lupte
din resputeri încontra proiectului guvernului
*dacă acesta nu va fi întocmit conform princi-
 piilor democratice.*

Noi avem cele mai bune speranțe în pri-
 vința asta. Suntem siguri că deputații ro-
 mâni își vor face pe deplin datoria și se
 vor expune toți în lupta pentru sufragiul
 universal.

Prin urmare trebuie să regretăm, că or-
 ganul socialist, care de altfel recunoaște în-
 semnătatea naționalităților în lupta pentru
 sufragiul universal, în numărul său de ieri
 se exprimă cu multă neîncredere față de
 naționalități, zicând că »nici burghezia nici
 naționalitățile nu cumpănesc mult în acea-
 stă luptă«, pentru că și »burghezia și națio-
 nalitățile sunt somnoroase, lașe, molatice
 în lupta pentru sufragiul universal, așa că
 dacă nu se vor reculege în ultimul mo-
 ment, rămâne singură muncitorimea care să
 obție această reformă«...

Este, în ce ne privește, o acuzare ne-
 dreaptă aceasta. Întâiu de toate să nu se
 uite, că *toți deputații noștri sunt aleși în*
urma unei campanii, în care cuvântul de
ordine a fost sufragiul universal și alte re-
forme înaintate. Poporul român s'a manifes-
tat deci destul de impunător în privința
asta și partidul, care trimite în dietă 15

FOIȚA ORIGINALĂ A «TRIBUNEI».

O nuntă de păpuși.

După nemțește. I—
 De Ilie Marin.

»Domnul Ilie Marin e invitat cu toată stima
 să ia parte la nunta domnișoarei Mărioara
 Opreanu cu domnul conte Ștefan de Orăscu,
 Miercuri, în 24 Noembrie 1907«.

...Mărioara Opreanu?... Ștefan de Orăscu?...

A! O oază în mijlocul plictiselei: o nuntă de
 păpuși!

Miercuri, taman la patru ore, am intrat la
 mamele mirilor, la Lia și Lucreția. Bucuria că am
 venit, care îmi amenința curățirea hainelor mele
 de sărbătoare, a amuțit încurând înaintea inte-
 resului ce-l purtau fetele față de pachetul din
 mâinile mele.

»Arată odată, unchiule!«

Am rămas neînduplecat.

»Dar unde vă este părechea mirilor?«

»Ei, așa suntem și mamele, și mamele trebuie
 să vadă, dacă capătă ceva cum se cade.«

»Așa? Așa-i obiceiul în țara păpușilor?«

»Daaa!« răsună dintr'amândouă gurițele.

»Așa-i și la oamenii mari, unchiule.«

»Da zău, unchiule! Când s'a logodit Gina, ve-
 rișoara, a întrebat mama ei pe mama-mea, ce să-i
 cinstească mai bine: o lampă pentru odaia de
 fumăt ori un vas de poame de cristal«...

»Da, ș'apoi am făcut cadou un covor de
 baie.«

Eram desarmat.

»Aici vă aveți cadoul. Dar una vă spun: n'as
 vrea, doamne ferește, să vă am de soacre.«
 N'auzeau, nu vedeam nimic, despachetau.

»Aa!«

»Ooh!«

»De asta duceam mai grozav lipsă!«...

»Și nu vrea să ne-o cinstească nimenea. Zicea
 că-i prea scump și că e bun al vechiu.«

O ploaie de sărutări.

Nici nu e ușor pentru unul, care trăiește din
 scris, să cinstească un bufet pentru o casă de
 păpuși, corespunzător tuturor recerînțelor timpu-
 lui său.

»Da zău, că-i dau cu piciorul la al vechiu!«

»Ăla nici nu are, unchiule, pușori, ca să-i scoți,
 e numai spoit așa.«

Vai, ce oglindire falsă a adevărului!

»Norocul vostru că m'am născut eu să vă pot
 cumpăra eu bufetul ăsta cu saltarele, cari se pot
 deschide.«

»De unde ai știut numa că ne trebuie unul
 de ăsta, unchiule?«

»Mi a povestit-o degetul cel mic dela mâna
 dreaptă.«

»Unchiule!«

»Stați, nu vreau să mințesc: dela cea stângă.«

»Ei lasă, nu mai credem noi bazaconii de
 astea.«

»Lia capătă la anu lecții de franțuzească.«

»Vreau să văd pe miri acum«, le-am declarat eu.
 Șiul de odăi în miniatură e împodobit sărbă-
 torește, însă este încă despopulat cu desăvârșire.

»Foarte drăguț! Adorabil!«

Mamelor le strălucesc ochii de bucurie.

»Toate le-am făcut noi!«

»Da și mămica ne-a spus că se nu mai facem
 nici când nuntă, că facem prea mare murdărie!«

»Lucreția a dat jos vasu cu clei, când am lipit
 steagurile«...

»Taci din gură, și tu ai...«

»Vă rog doamnele mele, nu vă certați, că dacă
 nu, mă duc dela voi.«

»Da bufetul ni-l-ai cinstit pe jumătate și nu-l
 mai poți lua îndărăt.«

A, o ochire neplăcută în sufletul fețișii.

»Auzi, cum sună clopotele?« strigă Lia deo-
 dată cu ochii radioși.

»Cum să nu!« adaugă Lucreția.

Mi-am ascuțit urechile. — Nimic!

Copilele surideau.

Clopotele *astea* nu le puteam auzi eu, fiindcă
 sunt clopotele din țara visurilor copilărești.

»S'a gătat cu cununia.«

»Unde?«

»La Sfântul-Niculaie!«

»Cum, cununia s'a isprăvit și voi, mamele,
 n'ați fost de față?«

»Noi! Noi suntem numai mamele cele vii, cele
 adevărate sunt doară în teatru de păpuși.«

»Teatru de păpuși?«...

Drumurile din tărâmul copilăriei sunt de mul-
 teori foarte încălcite.

»Da știi, unchiule, în teatru de păpuși e locul
 cel mai mult și Opreni au copii berechet«...

»Și am făcut de aia din teatru o biserică«...

»Și fiindcă nu e nici un popă aici, facem ca
 și când s'a trecut cununia.«

»Da acum le scoatem din teatru.«

»Din biserică, corese Lia.«

»Tot una, tot una.«

deputați, după o campanie relativ de scurtă durată, nu poate fi acuzat că s'a purtat laș.. Dimpotrivă, fiecare cerc electoral român a purtat luptă înălțătoare și îndeosebi cele două din urmă alegeri, dela Lugoj și Beiuș, au fost nu se poate mai strașnic conduse.

Și, desigur, poporul român nu așteaptă decât un semnal, pentruca și în chestia sufragiului universal să desvolte aceeași vigoare ca astă-primăvară împotriva proiectului de lege a lui Apponyi.

Iar vremea aceasta, simțim și noi că se apropie. Mai astă-toamnă, în ajunul demonstrațiilor socialiste, îl văzurăm pe oligarhul Andrassy că pusese în perspectivă cât mai apropiată discuție asupra sufragiului universal... Acum, că s'a aranjat chestia cea mare, transacția, nu mai poate avea pretext să întârzie cu aducerea în discuție a reformei electorale. Ori dacă s'ar încumentă să amâne chestia la calendele grecești, avem garanție că va fi cine să-l scuture: în parlament deputații iar înafară marea tabără a partidului național român.

Ținem cu toții să ne luăm partea din lupta pentru sufragiul universal. Și dacă organul socialist crede că numai muncitorimea va lupta pentru această reformă, își întemeiază părerea ignorând lupte la cari noi românii privim cu mândrie: luptele ce am purtat pentru sufragiul universal și al căror șir se va urma până la desevarșita izbândă.

Max Nordau despre viitorul Ungariei. Celebrul scriitor german, Max Nordau, evreu originar din Ungaria, autorul »Degenerării« și al altor lucrări de o reputație europeană, publică în »Neue Freie Presse« dela 1 Ianuarie un foileton făcând și anul acesta cronică politică a anului 1907. În toate cercurile politice ungurești va face cea mai adâncă impresie critica pe care acest ilustru »compatriot« o adresează actualului regim de maghiarizare și prigonire

din Ungaria. Dar pasajul cel mai grav al articolului său este în care prevede cu perfectă claritate adevărata însemnătate a chestiei naționale care e o chestie de existență pentru Ungaria. Reproducem mai la vale pasajul referitor la Ungaria al acestui articol:

»Energia care nu se mai chelluește în lupta contra Austriei, se îndreaptă acum către prefacerea metodică a Ungariei într'un stat național maghiar. La munca asta judecătorii iau parte vie împărțind pe ziaristii și oratorii nemaghiari pentru afirmarea naționalismului lor cu lungi osânde în pușcării. Dar ea găsește stavilă în drepturile înscrise în lege ale croaților, cari nu îngăduiesc ca rețeaua lor de căi ferate să fie maghiarizată. Într'o înfiacărare nehibzuită ungurii izbesc cu capete înfierbântate în acest zid. Dar toate semnele prevestesc că nu zidul croat, ci capetele ungurești înfierbântate se vor vătămă. Într'o Ungarie, făcând parte din monarhia dualistă, chestia națională face o dificultate internă, o boală cronică, cu care ea poate să mai trăiască înainte. Într'o Ungarie independentă însă ea ar putea să producă complicațiuni externe și intervenții străine și ar putea să ajungă mortală pentru stat. Oamenii politici unguri cu orientări ceva mai largi vor fi înțeles fără îndoială lucrul acesta și el îi va fi determinat să voteze compromisul economic cu Austria«.

Din România.

Camăta prin învoelele agricole. În cartea sa, pe care am anunțat-o, dl I. G. Bibicescu arată cum proprietarii și arendașii, din România cari au voit, au găsit chip a face cămăta cea mai asupritoare pe seama țăranilor, ce au încheiat vre-odată asemenea învoială.

Un conservator, ca răposatul C. Ressu, a arătat în cameră, în auzul reprezentanților țării, și sprijinit pe documente, că mulți, prea mulți țărani, au căzut sub jugul robiei fără sfârșit de pe urma căușului de făină și a mânei de brânză cu cari i au ajutat proprietarii în vremea foametei dela 1866.

În urmarea slăbiciunii economice și sociale, — de bună seamă însă și morale — a țăranului e că a ajuns să muncească pe 20, 25 și 35 de bani pe zi; iar în »Cât sufăr țăranii«, odinioară, a putut dovedi dl I. G. Bibicescu, că au fost locuri unde plata adevărată a muncii țăranului pe o zi de vară a ajuns la 5 bani!

Iată ce zice acum de curând dl Sebastian Maruzi, alt conservator citat la dl I. G. Bibicescu:

»O cauză, tot atât de gravă și de căpetenie a sărăciei clasei țăranesti, sunt tocmele agricole și legiile ce le regulează. Este evident că astăzi munca a perdut valoarea liberatrice pe care o avea odinioară.

»Pe când plata muncii a rămas aceeași, prețul vieții s'a scumpit, în așa proporție, încât munca este insuficientă a acoperi nevoile muncitorului. Din condițiunile tocmelelor agricole, cercetate pe diferite moșii, se pot vedea că prețurile ce sunt astăzi în curs au fost stabilite cam pe la 1866.

»Un locuitor s'a angajat pentru 40 prăjini de seceră primind 8 lei în mână. A secerat 20 de prăjini, iar cu restul, din diferite împrejurări a rămas dator. În locul său s'a tocmnit un altul cu prețul zilei, sau cu 50 bani prăjină, preț obișnuit în toila muncii. I-se face răfuiala. A primit 8 lei pentru 50 prăjini; a muncit 20, a rămas 20 a 50 bani, adică 10 lei, cari trecuți în muncă, la rândul lor, reprezintă o datorie de 50 prăjini de seceră, pe care țăranul e dator a le face în anul următor.

Iată și încheerea dlui Sebastian Moruzzi:

»Cu acest sistem vedem dese ori și avem în minte numeroase exemple: un sat dator, după 6 ani, cu 70.000 de lei, atunci când întreaga valoare a muncilor agricole nu trece de 6.000«.

Iată ce-a spus dl C. Arion, fost ministru conservator, în cameră, în debaterile sesiunii din 1892/93:

»Ce? există proprietari uzurari în țara noastră, se întreba d-sa, și răspunde:

»Ei, d lor, există. Nu va să zică că sunteți dv., nu va să zică că majoritatea mare face uzură în țara românească. Departe de noi această idee.

»Dar există uzură și cine nu cunoaște contracte de acelea cari fac să sbârlească părul pe cap, cât trebuie să muncească țăranul pământul, ca să se plătească de dânsa?

»Dacă uzura, în forma ei cea »mai uricioasă, uzura muncii, există; orice lege, care o îngreunează chiar, e bine venită«.

Și în alt loc tot d-sa:

»Un fel de lege de aramă a învoielilor agricole care bântue regiuni întregi. Sunt poate unii cari nici nu pot face altfel, fără să se expună la mari pagube, și învoiala grea se întinde ca o plagă, secând pe fiecare zi, forțele țăranului, for-

Vai, Lia, fetișo, că ai tu dreptate?

Convoiul de nuntă se apropie.

Căruța cea mai bună de păpuși, căreia nu-i lipsește încă nici o roată, trece pe dinaintea noastră. Din ea se dau jos familiile Opreanu-Orăscu, adunate la un loc. În frunte părechea mirilor. »Ea« în mătasă albă cu lămâiță în păr, »el« fi-rește în uniformă. Păcat că nu poate să-și dea mirele jos capela de pe cap în decursul nunții, fiindcă îi este cusută bine de buclele frumoase, negre. Și sabia trebuie să și o târască, după cum se vede, vieța întreagă, deoarece îi stă lipită de pantaloni. Păreche face o impresie drăgălașă, curățică, e ca scoasă din cutie.

Bătrâna contesă mamă, căreia i s'a legat o batistă de mână, în urma faptului, că-și pierde singurul fiu prin căsătorie, se uită cu ochi miraji de copil în lume. Trebuie că a fost destul de drăguță înainte de a i-se fi turtit nasul. Haina ei de mătăasă neagră îi stă ca turnată, giuvaericalele familiare, din cioburi de sticlă și dintr'o broșă, care e făcută dintr'o bomboană-revolver, toate astea te fac să crezi că are cel puțin șasprezece străbuni.

Tatăl, sau mai bine zis fragmentul tatălui — se compune numai din cap și din costum — tatăl, te face pesimist. Familia sa, după cum sunt de multe ori familiile, crude cu acela, care s'a sa-

crificat pentru ele, familia sa zice: »Tata poate să stea și pe pat« și crede că astfel s'a curățit de orice îndatorire față de el. Astfel își duce bătrânul vieța prin odăile lăturalnice și ia parte la vieța familiară numai prin părete. Nevastă-sa însă e punctul, împrejurul căreia se învârtesc toate șurubele. Se și află în stăpânirea tuturor membrilor haina ei în culoare liliachie e bătută de soare pe o parte, dar știe să se așeze totdeauna astfel încât nu se vede și asta i de ajuns.

Copii aceștia — Mărioara, mireasa, Tuți, Mimi, Petru și Aurel — nu-i vorbă nu prea arată cine știe cum, afară de mireasă. Unii sunt cleiți de nou, alții au picioarele și mâinile cam desprinse.

Festivitatea își ia începutul și mă pregătesc să iau un prânz de toată bunătatea.

Dar aștept zadarnic. La o întrebare foarte cuviincioasă primesc răspunsul scurt și cuprinzător: »Nu se mânăncă nimica!«

Imi exprim mirarea.

»Lia a vrut supă de ciocolată, ragout de migdale și de mere și lapte cu stafide, da eu am vrut mai bucuros supă cu miere și prune flerte cu migdale înlăuntru, în loc de piatră și bucăți de ciocolată în lapte, și...«

»Bucatele mele erau mai bune pentru copiii lui Opreanu, că ei capătă totdeauna durere de burtă«.

»Da ale mele erau mai fine, că Orăștii sunt doară conți...«

»Și fiindcă nu ne am putut înțelege mai bine nu mai dăm nici o masă«.

»Da pentru aceea o să se țină un toast frumos«, mă mângâie Lia.

»Un toast pentru toți: pentru miri și pentru dame și pentru toți«.

»Și toastul l-am făcut noi singure«.

»Nu, puțin de tot ne-a ajutat și Zina«, adăogă Lucreția, sinceră.

»Da, că și mirele ei a ținut odată un toast«.

»La societatea de cântări, la Pomu verde«.

Curiositatea mea și-a ajuns culmea. E foarte firesc, dacă te gândești, că mă aflam la o nuntă, la care, în loc de plăcerile obișnuite luculice, se serveau plăceri retorice neobișnuite.

Jur împrejurul mesei, care poartă în locul alimentelor vulgare numai podoabe bogate de flori, stau sau mai bine zis se razimă, fiindcă nu se pot »îndoi« destul de bine, familiile unite: Opreanu-Orăscu și se dau mai întâi de toate în brațele unei tăceri îndelungate. Ojaia de păpuși respiră pace adâncă și armonie desăvârșită. Dar deodată se aude în ton strident: tata apare din odaia vecină.

Mânele goale și pantalonii fac larmă grozavă. Nu-i ajută nimic; el e singurul bărbat în socie-

Cine suferă?

De stomac, de constipație, de lipsă de pottă de mâncare?

Acela să facă experiență cu apa amară naturală HORGONY recomandată de mai multe sute de medici. Înainte de dejun dacă se ia o jumătate de pahar din apa amară HORGONY după una până în două ore își face efectul dorit, și revine poita de mâncare și starea bună generală. — Apa naturală HORGONY nu are gust rău și nu provoacă nici un gust neplăcut. Se poate căpăta în toate prăvăliile cu ape minerale, în băcăni și farmacii. La târgulă să se ceară lămurit apa amară naturală HORGONY.

Proprietari: Loser János, Budapest.

jele chiar ale producției; căci ce producție va fi aceea, când forțele muncitorului vor scădea pe zi ce trece».

Incheierea d-lui Sebastian Moruzi e:

»Calculând la cât se urcă în bani prețul muncii, în nordul Moldovei se plătește cu 50—60 de bani, prăjina de prășilă.

»Ziua îi revine la 70—80 bani din care trebuie să reducem 40 de bani mănecă, mai ales că făina se scumpește în vremea muncii. Rămâne ca plată pe zi 20—40 bani și aceasta fără a socoti prețul sapei, care trebuie reinvoită de două ori pe vară».

Aceste sunt documente și vorbe ale frunțașilor conservatori, pe lângă că proprietarii, în cea mai mare parte s'au priceput a arunca toate urmările crizei pe spatele țăranilor și că starea aceasta pur e în primejdie chiar viața noastră ca stat neafârnat.

Dela cameră. (Ședința dela 18/31 Decembrie) Ședința se deschide la orele 2.15, sub prezidenția d-lui M. Pherekyde. Prezenți 110 domni deputați. Pe banca ministerială d-nii Spiru Haret, V. G. Morfun, Thoma Stelian.

Dl Spiru Haret depune un proiect de lege pentru anularea unui credit de 60 mii lei din bugetul casei școalelor și pentru modificarea unui articol din legea pentru înființarea casei bisericilor,

Thoma Stelian depune proiectul de lege privitor la organizarea judecătorilor de școale votate de Senat. Cere urgența, care se admite.

Dl V. G. Morfun depune un proiect de lege prin care rezerviștii și concediații cari au fost concentrați astăprimăvară și au îndeplinit concentrarea, să fie scutiți de prestații pe exercițiul anului curent.

Dl dr. Elian roagă pe dl ministru de interne să-i pună la dispoziție un tablou cuprinzând sumele plătite de comunele urbane din țară, pentru întreținerea corpurilor de pompieri. În același timp, ar dori să știe cu cât contribuie la întreținerea acestor pompieri, societățile de asigurare cari trag foloase enorme după urma lor.

Dl G. C. Drăgu depune o petițiune semnată de numeroși institutori și profesori din Bârlad, prin care cer urcarea salariilor. Petițiunea e trimisă la comisiunea bugetară.

Dl Nicolae Filipescu interpelează pe dl ministru al cultelor asupra chipului cum se predă filozofia în seminarii și în special în seminarul Nifon.

Dl Ath. Gheorghiu depune un proiect de lege din inițiativă parlamentară, pentru recunoașterea

calității de persoană morală și juridică societății Moldova, a micilor funcționari din Iași.

Se votează proiectul de lege pentru anularea unui credit de 1000 lei din bugetul ministerului de interne.

Se votează proiectul de lege pentru deschiderea unui credit de 295,000 lei pe seama bugetului spitalelor din ministerul de interne.

Dl Emil Costinescu depune un proiect de lege pentru deschiderea unui credit de 16.000 lei pe seama creditului agricol.

Dl N. T. Popp, își desvoaltă interpelarea adresată dlui ministru de finanțe cu privire la urcarea scontului și a dobânzii.

Oratorul face istoricul înființării Băncii Naționale, spunând că înființând această bancă, legiuitorul voia să înfrâneze uzura și să procure un capital cu dobândă ieftină proprietarilor și comercianților.

Dl Popp, compară situația la noi, cu cea din Belgia, unde Banca Națională dă statului ceea ce trece de 4 la sută din câștigul ei. Și în Germania e tot astfel.

Oratorul termină, cerând ca guvernul să intervină și să mărginească urcarea scontului; sau, Banca Națională să dea statului tot ceea ce câștigă peste 6 la sută.

Dl Emil Costinescu, declară, că dl Popp cerea guvernului și Băncii Naționale să fixeze scontul și dobânda, pe câtă vreme situațiunea monetară a pieței dictează Băncii urcarea sau coborârea scontului și a dobânzii. Banca noastră națională, nu numai că n'a împovărat comerțul și agricultura, dimpotrivă, ea s'a luptat în mod eroic cu criza monetară din Europa și numai la 30 Aug. două luni după ce celelalte bănci din Europa urcaseră scontul, ea s'a văzut nevoită să-l urce și dânsa.

Dar nici urcările de scont dela noi n'au fost în proporție din străinătate, cu toată criza ce ne-a bântuit. Din fericire, putem spune: urcarea prezentă a scontului e ultima și situațiunea monetară și financiară mondială se îndreaptă în așa fel încât e de așteptat ca încurând ea să coboare scontul. Termină, sfătuiind pe domnul Popp să nu mai atace Banca Națională, care ajută în mod efectiv comerțul și agricultura noastră.

Dl V. G. Morfun depune două proiecte de lege: unul pentru schimbarea destinațiunii împrumutului de 500.000 lei contractat de județul Dâmbovița și altul pentru schimbarea destinațiunii împrumutului dela un milion 200.000 lei contractat de comuna Ploiești.

Ședința se ridică la ora 3.20, d-nii deputați trecând în secțiuni.

tate, afară de mire, și deși n'are brațe și picioare, are doară cap destul, ca să poată vorbi și să țină mult promișătorul »toast pentru toți». Li razimă de masă și el începe:

»Mult onorate doamne și stimați domni! — Cum merge mai departe?... Ei, da — sârbăm astăzi nunta iubitorilor noștri copii, cari s'au adunat aici în unire. Fiecare român de treabă are glas și cântă cu el din când în când. Și și doamnele ne sunt foarte binevenite și de aceea să stea mereu în mijlocul nostru. Dacă privim la tinăra păreche, care e în podoaba — — cum e mai departe, Lio? — Lio, uită-te în hârțile — — dacă privim tinăra păreche, care e în podoaba, în floarea — — e un porc pe hârție, nu mai pot să cetesc».

»O fi: vârstei«, le ajut eu foarte nepretențios.

»Nu, am găsit-o! Trebuie să fie »tinereții«. Așa: care e în floarea tinereții înainte noastră, atunci ne unim în strigătul: Domnul să vă sfințească legătura voastră și să vă cinstească încă cu multe ciasuri fericite. Amin!»

»Ai uitat copiii, Lucrețio!»

»Bine zici! — Încă un moment, onorată masă! Așa: Dumnezeu să vă dăruiască încă mulți copii și nepoți!»

Văd cum își apasă Lia capul cărlionțat lipit de urechea Lucreției.

...»Da, și să vă cinstească apoi îndată și dulapul pentru hainele de copil. Amin!»

Contele cade pe spate, desigur alins de puterea vorbirei sale proprii, în timp ce ai săi îl aplaudă din răspuțeri. Apoi îl duc în arestul său singuratec pentru că să nu se schimonosească

tabloul cel frumos prin prezența sa. — Încet pe încetul se începe o conversație.

Doamna Opreanu: Scumpă doamnă contesă, sunt dantele adevărate acestea, cari le porți pe dta?

Contesa Orăscu: Port numai lucruri adevărate. Ce zici dta?

Dna Opreanu: Trebuie că sunt scumpe de tot.

Contesa: Așa și așa; cele din rândul de sus mă costă 100,000 și cele de jos 200,000 de fiorini.

Dna Opreanu: Tiii, da scump mai e așa ceva. Nici nu mă pot gândi să-mi cumpăr așa lucruri scumpe, am șase copii și dta numai unul singur.

Contesa: (plângând) Doamne Dumnezeule, singurul meu copil, scumpul meu Stefan. Acum s'a însurat!

Dna Opreanu: Nu trebuie să plângi de loc, că se întâmplă lucruri mult mai rele pe lumea asta și de altfel fată-mea, Mărioara, e fată foarte drăguță și nu-i va face nimica.

Contesa: Mi-se pare că trenul pleacă în curând spre Italia. Copiii să se pregătească pentru călătoria de punită. Doamne, Doamne!

Perechea tinăra se ridică ca să plece în Italia. Se naște o pupătură generală și se varsă multe lacrimi. »Sigurul meu copil!» strigă contesa plină de desnădejde, ca și când i-ar plecă Stefan în fundul iadului, în loc de raiul căsniciei. Și mai pe urmă îl face atent:

»Nu te răzimă în tren de fereastra deschisă, puile, pentru că poate să-ți taie capul câte-odată

Dela Senat. — Ședința dela 18/31 Decembrie. Dl viceprezident P. Poni deschide ședința publică la orele 2 și 30 m.

Iau parte d-nii ministri I. I. C. Brătianu și Anton Carp și 98 domni senatori.

După efectuarea formalităților obișnuite, dl P. Poni anunță că azi, Miercuri, se va începe discuția generală asupra proiectului de lege referitor la tocmelele agricole.

Dl I. Grădișteanu observă că proiectul de tocmelele agricole a trecut prin secțiuni prea repede și că relele acestei legi — pe care guvernul vrea să o treacă pe de-asupra observațiilor opoziției — se vor vedea imediat ce va fi aplicată.

Dl I. I. C. Brătianu: Sunt cu atât mai surprins de observațiile dlui I. Grădișteanu, cu cât dsa, timp de mai multe ore, ieri, a discutat în amănunțime acest proiect, în secțiunea din care face parte. Și apoi proiectul acesta e în desbatere publică încă de 3 luni, de când a trecut prin comisiunea parlamentară.

Rog dar Senatul, să accepte ca discuțiunea lui să înceapă neapărat mâine. (Aplauze).

Dl dr. Jugureanu cere să i-se pună la dispoziție mai multe acte, în scopul de a interpela pe dl ministru de finanțe în chestia neregularităților făcute la ultima tragere a loteriei privilegiate de stat și registrele operațiunilor Cassei de depuneri în ultimii patru ani, tot în vederea unei interpelări.

Dl C. Nacu întreabă dacă indigenatele asupra cărora nu s'a întrunit un număr suficient de voturi, mai trebuiesc trimise din nou la comisiunea respectivă.

Se răspunde că regulamentul nr vede să se trimită din nou în cercetarea acelei comisiuni.

Dl Alexandru Nicolau, avocat în Caracal, a scos o foaie volantă în care și arată părerea sa asupra proiectului de lege privitor la judecătoria, votat deja de Senat și adus de dl ministru Thoma Stelian în discuția Camerei.

Privitor la schimbările făcute cu aceste judecătoria dela țară, dl Nicolau scrie:

»Este prea adevărat că instituția judecătorilor de pace cu specialitatea de judecătoria comunale și de ocoale, a suferit din 9 Martie 1879 și 9 Iulie 1885, — date inițiale ale organizării lor, — până în 2 Iulie 1905 o serie de atâtea modificări, schimbări, înființări și desființări în mecanismul lor funcțional, în cât era peste putință ca în lungul sir de atâtea peripeții nenorocite, pentru justiția țării, ele să poată să producă rezultate bune. Dela 9 Martie 1879 până la 4 Martie 1894 am avut în fiecare comună rurală și urbană nere-

în zid, dacă e prea aproape. Și să nu-ți uiți batișta, fiindcă ai lipsă de ea câte-odată. Și bagă de seamă de automobile și dacă vin hoții, împușcă-i și să mă ai și pe mine puținel dragă, puilul meu copil.

Doamna Opreanu e desigur mai rezolută, cari iată ce zice: »Lasă, nu mai urla, Mărioaro. Măritșul nu e tăierea capului. Capeți un ofițer frumos cu un castel strălucit și în Italia poți, dragă, să-ți culegi portocalele de pe pomi. Adio și scrie o carte poștală ilustrată copiilor, că fac colecție fiecare».

Părechea înaintează cam pe sărite spre un viitor, să sperăm, destul de fericit.

»Acum mergem și noi«, declară d-na Opreanu, »că s'a sfârșit toate».

»Nu poștiți să mai stați puțin?« o întreabă prietinos contesa.

»Nu, copiii mei trebuie să se culce. Adio, d-nă contesă, a fost foarte bine, îți mulțumesc și cercetați-ne și pe noi câte-odată, că ne-am înrudit doară».

»Copilul meu!» suspină contesa.

»Doamne, nu te mai fă. Nu-ți mănăcăm copilul și de altfel nici nu e el cu stea în frunte. Bărbatul meu eră cu mult mai frumos, când eră în-treg. Bine că-mi aduc aminte de el, că eră să-l las pela d-voastră. — Petre, Aurel, aduceți pe tata, spuneți-i că plecăm».

Contesa, puținel atinsă de vorbele brutale ale d-nei Opreanu, îi răspunde înțepat: »Da, da, du-te numai acasă. Copiii d-tale mă fac nervoasă, sunt foarte rău crescuți, iar cei mai mari sunt proști

ședință de județ, câte o judecătorie comunală. La 4 Martie 1894 judecătoriile comunale au fost desființate, mărindu-se numărul judecătoriilor de ocoale dela 130 la 240.

»Acest sistem n'a durat decât până la 1 Iulie 1896, când desființatele judecătorii comunale au fost reînființate, iar numărul judecătoriilor redus dela 240 iarăși la 130 ca mai înainte de 1894.

»Apoi în 29 Martie 1901, pentru motive de economie s'au mai desființat 11 judecătorii de ocoale și s'au suprimat 30 posturi de ajutoari de judecători, pentru ca în Februarie 1902 și în Martie 1907 să se reînființeze 8 din cele 11 desființate.

»Vatra Luminoasă în Constanța. M. Sa Regina a binevoit a chema la București pe dl Sc. Vărnăv, prefectul jud. Constanța, care, imediat, după sosire, a fost primit într-o audiență îndelungată.

M. Sa și-a exprimat hotărârea ce a luat de a așeza »Vatra Luminoasă« pe malul mării și a binevoit a comunica care sunt vederile asupra modului cum trebuiesc făcute instalațiunile, așa că în timpul cel mai scurt să fie executate.

Dorința M. Sale este ca, în mijlocul caselor în care se vor adăposti orbii, să construiască o mică reședință, din care să poată supraveghea ce se petrece și a se bucura de această faptă bună, a cărei inițiativă se datorește întregă M. Sale.

Dl Vărnăv exprimând M. Sale din partea constanțenilor și a întregului județ mulțumiri pentru alegerea făcută, a arătat câtă bucurie vor simți locuitorii față cu actul M. Sale, pentru că în realitate acesta este primul act de proprietate personală în Dobrogea a familiei Regale.

Lucrările vor începe la primăvară.

Pactul naționaliștilor cu guvernul.

Deși din parte românească s'a dat o desmințire categorică în ce privește pactul cu guvernul, ieri »Budapesti Hirlap« iar azi »Népszava« (2 Ianuarie) revine asupra chestiei. Acesta din urmă învinuiește pe deputații naționaliști, îndeosebi pentru atitudinea lor din săptămânile din urmă.

Iată ce scrie numitul organ :

»Atâta e sigur, că din politica deputaților naționaliști lipsește consecvența, conștiința și puterea ce li-se incumbă, dacă e vorba să recunoască adevăratele interese și datorințele față de toți oprimații din țară. În numeroase cazuri am experimentat, că s'au dat îndărăt și la o parte din fața luptei. Nici în chestia transacției și a ridicării cvotei n'au observat o atitu-

ca noaptea. Și d-ta nu ești, nici vorbă, așa de nobilă ca noi!»

»Ce, vrei să fi mai bună decât mine?! Știi ce ești? Ești o găscă proastă! Zău, asta ești! Și Ștefanul d-tale e o maimuță și Mărioara mea e mult prea bună pentru o maimuță ca el, că ea poate să-și îndoiască mâna. Poate să facă așa fiul d-tale? Așa, adio! — Veniți copii! — Să nu cadă tata, că i cade atunci capul!»

Doamna Opreanu dă din aripi ca o cloșcă cu pușorii ei și iese din odaia păpușilor, în timp ce contesa se aruncă desperată pe sofa tipând: »Mor! Mor!»

Amândouă mamele în vieceță, cari erau mai-mai să-și sară în păr, atât de adâncite au fost în rolurile lor, izbucnesc deodată într'un ris vesel, se îmbrățoșează și mă întreabă: »Spune, n'a fost o nuntă minunată? »Strălucită, nu-l așa, unchiule?»

Sărut în dreaptă, în stânga și recunosc că a fost la orice caz o sărbare foarte interesantă.

»Și să bagi de samă«, îmi zice Lia, »dacă vom ține botezul încurând, atunci se vor bate bătrânele și o fi și mai frumos«.

dine cum s'ar fi convenit să aibă o opoziție într-o astfel de chestie importantă.

Dupăce arată cauzele și insistă asupra celor două curente arătate de dr. V. Lucaciu în z'arul »Viitorul« din București și de cari ne-am ocupat și noi azi e săptămâna, urmează :

»Pe foarte rele cărări ar umbra însă partidul naționalist, dacă și în chestia sufragiului universal rolul de partid opoziționist și l-ar îndeplini tot ca până acum. Și stăruințelor lor numai sufragiul universal le poate ajuta. Dela sistemul actual naționalitățile nu pot să spere îndreptarea gravaminelor lor. Doar guvernul acesta cu o mână mângâie, cu cealaltă lovește naționalitățile. După ordonanța lui Andrássy, din zilele trecute, privitoare la limba în administrația locurilor naționalităților, iată, azi se anunță că ministrul de culte a suspendat pe profesorul Iacob Mureșanu, după o activitate de 22 ani, pentru că diploma lui nu i unzurească. Cazul acesta arată nu numai cât este de unitară și consecventă politica guvernului, ci și aceea, că blândețea, supunerea și pactarea la nici un caz nu pot să fie un drum pentru lecuirea pretinselor ori adevăratelor gravamine naționale«.

Am dat șirele de mai sus pentru că este de interes să se știe părerile ce au socialiștii, singurii noștri tovarăși de luptă, despre atitudinea din urmă a clubului naționalităților.

Încât privește viitoarea campanie, ne spunem părerile în prim-articolul de azi. Referitor la celelalte acuze, ele vor servi, desigur, drept îndemn clubului celor trei naționalități ca în viitor să se ferească de a produce măcar aparența unei atitudini în jurul căreia să se facă astfel de comentarii.

Din străinătate.

Din Maroco. Generalul Drude, fiind bolnav a cerut să fie rechemat din comandamentul suprem al trupelor franceze în Maroco.

În locul lui guvernul francez a ales pe generalul d'Amde comandantul brigăzii 69 de infanterie din »La Rochelle«.

Noul comandant suprem al trupelor din Maroco, a și sosit la Paris unde a fost primit în audiență de președintele republicii și de ministrul de războiu care i-a dat toate instrucțiunile necesare.

În timpul războiului anglo-bur, generalul d'Amde a servit cu gradul de major în statul major al armatei engleze. Raporturile amănunțite care le-a făcut asupra acestui război, au decis pe generalul Piquart să l desemneze ca urmaș al lui Drude.

Procesul dela Viborg. Orașul Petersburg se află sub impresiunea zguduitoare a cuvântărilor pe cari le-au rostit deputații primei Dume, acuzați pentru semnarea manifestului dela Viborg. Atitudinea demnă și hotărâtă a deputaților primei dume a făcut o impresie colosală. Au făcut mare impresie și discursurile rostite de foștii deputați Nabuk, Petrunkevici, Semenov și Ragov. Discursurile lor au subliniat faptul că prin disolvările la cari s'a recurs de guvern se slăbește ideea reprezentării naționale. La urmă Ragov a spus că nu e departe vremea când cei cari se află acum pe banca acuzării, vor deveni acuzători.

Agenția »Westnic« comunică știrea că în procesul contra semnatarilor proclamațiunii din Viborg, 2 acuzați au fost achitați; toți ceilalți au fost condamnați la 3 luni închisoare.

Trei sârbi asasinați în Macedonia. Trei sârbi din Moghila, districtul Ghiloun, întorcându-se dela târg din Uscub au fost asasinați lângă Orovici de răifăcătorii necunoscuți.

Cinci bulgari asasinați în Macedonia. Lângă Juglis Ciflik la 14 kil., nord-vest de Salonihi. 10 bulgari au fost atacați de către trei oameni călări: cinci bulgari au fost uciși.

Infrângerea Franței. Pierre Baudin punând față în față numărul nașterilor, — 480.561 în 1881; iar 1905, 411.891, — odinioară și acum în Franța, constată că astăzi se nasc cu 68.666 de prunci mai puțin decât acum 24 de ani.

Mai rău e că autorul, — cu jale în suflet, — nici măcar nu se încearcă a cere ori a nădăjdui îndreptare. Mai mult, el crede că numărul nașterilor va mai scădea.

Pierre Baudin cere să se dea încurajare familiilor binecuvântate cu copii mulți, să nu se mai pună pledici de nici un fel recunoașterii copiilor născuți din adulter sau în afară de căsătorie, căci familia legiuită nu-și împlinește datoria de a da copii patriei.

Armata franceză are câini deprinși a căuta pe câmpul de luptă pe răniți. La manevrele din urmă, toamna trecută, s'a făcut în cercare la corpul de armată al 18-lea.

La 11 Ianuarie se va ține concurs pe un câmp de bătaie închipuit, semănat cu inși cari vor juca rol de răniți. La întrecere vor lua parte câini ciobănești, airedale și dobermann.

Toțodată va fi expoziție internațională de porumbei și de câini (10—13 Ianuarie) în Paris, în grădinile de iarnă ale orașului.

Numărul nostru de Crăciun.

Ca în toți anii, așa și de astădată, numărul nostru de Crăciun va fi excepțional de bogat și de variat.

Am dat o deosebită atenție părții literare.

Anunțăm cu plăcere și atragem chiar de pe acum atenția cetitorilor noștri asupra studiului istoric »Moise Nicoară«, datorit penei P. C. Sale arhimandritului Vasile Mangra, vicar al Orăștilor mari, — studiu menit să facă lumină și să producă senzație într-o epocă mare a istoriei noastre culturale.

Nu mai puțin ne mândrim cu foiletonul »Dela Castelul Pelisor«, scris cu multă gingășie și căldură de d-na Marilina Bocu.

Din peana colaboratoarei noastre, domnișoara Augusta Rubenescu publicăm în suplimentul nostru literar o legendă, »Visul precuratei Fecioare«.

Dl G. Tutoveanu ne-a trimis o poezie, »Iisus«, credinciosul nostru colaborator literar Gh. D. Mugur ne-a tradus »Amintire de Crăciun« de François Coppée, d-na Lucretia Russu-Sirlanu ne-a tradus o mișcătoare nuvelă, »Enigma unei vieți« de Björnson.

Avem apoi: »Gândului« și »Cântec«, poezii de Elena din Ardeal, »Un muzeu« și »Vânzătoarea de păpuși« de Ilie Marin, »Osândrea dreptății« de V. Nițescu, »A fost odată o femeie« de Viora din Bihor, »Tânguirea Maicii Preceste«, colindă culeasă de Petru Russu, »Cronică științifică« de inginer Iosif Popescu, »Sarea și istoria ei« de doctorand Pompiliu Robescu, »Din literatura italiană«, traducere din nuvelele Mathildei Seroa, de Pompiliu Robescu, poezie ocazională, »Tot steaua dela răsărit« de Al. Munteanu, protopop, »Pe cărare nesfârșită« de Al. P. Bănășianu.

Acelaș număr de Crăciun va aduce apoi articole politice și sociale din peana tuturor redactorilor noștri și a colaboratorilor externi.

Numărul acesta va apare Sâmbătă, așa ca pe ziua de Crăciun să poată ajunge până în cele mai îndepărtate locuri. El se trimite și abonatiilor de Duminecă, precum îl vom trimite, ca număr de probă, ori cui ni-l va cere.

Declarațiile primului-ministru asupra votului universal.

Deși anul trecut guvernul coaliționist hotărîse să desființeze și să părăsească obiceiul felicitărilor de anul nou cu discursuri și declarații politice, acum hotărîrea asta-i uitată.

Guvernul a dorit probabil iarăș acest nou prilej de a fi măgulit și preamărit și de a se lăuda cu planurile sale.

Ieri partidele coalizate și-au făcut în mod corporativ apariția la primul ministru Wekerle. Din declarațiile acestuia reproducem mai ales partea privitoare la votul universal. O facem pentru a arăta încă odată tactica guvernului de a amăgi lumea cu vorbe goale și cu declarații petecite și vagi. Iar cecece reiese în mod pozitiv din amănuntele dlui Wekerle e un singur lucru: hotărîrea nestrămutată de a găsi o formă oarecare pentru a lipsi pe nemăghiarii de reprezentare parlamentară.

În numele partidelor coalizate deputatul Sághy, un bătrân reacționar, a adresat primului ministru Wekerle o cuvântare de felicitare.

Răspunzând, dl Wekerle a vorbit mai întâi despre situația generală internă. Dânsul se plînge că situația noastră s'a oglindit în mod nefavorabil în străinătate.

Opinia publică străină a arătat că e foarte primitoare pentru atfăturile și calomniile nesfârșite. Flacărele mișcării croate înăbușite multă vreme s'au ridicat până la meterezele clădirei noastre de stat. Iar la unii fii ai naționalităților noastre flacăra care în timpul pasivității a ars numai în puține locuri.

În privința economică, guvernul va căuta să dea țării o nouă înflorire, va căuta să oltească condițiile de viață.

Dacă nu am putut să realizăm mai mult din programul nostru cauza a fost în mare parte dificultățile parlamentare care au împiedecat realizarea lui.

Guvernul va căuta să prezinte camerei un proiect de lege pentru reforma impozitelor, a dărilor de conzum și mai ales pentru reforma dărilor de spirt.

În privința politicii din lăuntru, afară de reforma regulamentului camerei, dorim să prezentăm proiectele privitoare la votul universal. La proiectele acestea și în toată activitatea noastră vom avea totdeauna în vedere siguranța și caracterul național al statului nostru. Nu ne călăuzește năzuința de-a asupra și de-a despoia pe cineva de drepturi; noi vrem o politică de înțelegere împăcătoare. Nu vrem să înăbușim flacărele de cari vorbeam, dar vrem să păstrăm pe seama statului căldura lor binefăcătoare. La împărțirea drepturilor însă, este de datoria noastră de a asigura drepturile statului nostru și interesele noastre naționale. (Aplauze).

În restul discursului, dl Wekerle a spus că este nevoie ca politica noastră internă să ajungă la un punct de repaus, pentru a putea da soluțiune marilor probleme de rezolvit.

Declarațiile lui Kossuth.

Cinci-zece de membri ai partidului kossuthist s'au prezentat la ministrul de comerț, Kossuth Ferencz pentru a-l felicita. Oratorul Holló Lajos a rostit un scurt discurs, la care a răspuns Kossuth.

La început Kossuth a vorbit cu o încredere peste măsură de exagerată care arată că fiul lui Kossuth Lajos a ajuns să sufere de o grandomanie exagerată. Vă mulțămesc (zise Kossuth) pentru urările de bine ce-mi aduceți. Dorind fericirea și binele meu, doriți și fericirea și binele țării, căci binele meu e identic cu fericirea țării. Pe urmă aduce elogiul partidului »său« care a adus jertfe mari votând compromisul.

Vorbind de chestia votului universal spune că va fi nevoie de cea mai deplină solidaritate a na-

țiunii ungurești. Nu putem prin reformă electorală să primejduim tot ce avem mai scump patria națiunii maghiare alcătuitoare de stat. Când guvernul va fi dezlegat chestiunea reformei electorale, atunci sarcina ei e îndeplinită.

Ceialalți »șefi«.

În partidul andrássist (constituțional) felicitările s'au înlocuit cu telegrame schimbate între partid și între Andrássy și Széll. Amândoi și-au arătat credința lor cătră principiile deákiste.

Mai interesantă a fost declarația ministrului Zichy, în partidul popular. El a spus pe șleau că nu e nici o plăcere pentru el și partizanii săi de a colabora cu actualul guvern. Trebuie mai mult șovinism!

Bietul baron Bánffy încă a găsit prilej de-a se »pronunța«. Laszkáry Gyula, membru în camera magnaților a sărbătorit idealul șovinismului, statul național unguresc.

Răspunzând Bánffy a repetat vechile și cunoscutele sale vederi:

Fără de chestia națională nici un compromis, nici o concesiune nu se poate admite. Numai statele naționale pot exista azi, deci Ungaria trebuie să devie stat național. La sfârșit Bánffy a vorbit într'un ton foarte pesimist, spunând că actuala politică nu urmează principiile sale. Aceasta-i cea mai mare din toate ipocriziile și minciunile ce s'au rostit în ziua aceea.

NOUȚĂȚI.

ARAD, 2 Ianuarie n. 1908.

— **Confiscarea sigilelor românești.** În ultima ședință a comisiunii administrative a comitatului Ciuc inspectorul școlar dr. Balló a raportat că prezidenții scaunelor școlare confesionale din sigile cu inscripții românești și cu numele românesc al comunei. Pe baza acestui danuț sigilele au fost imediat confiscate.

— **Măcelul dela Christian.** Gazeta scrie: Ieri s'a adus, precum aflăm, de cătră forul militar din Brașov sentința în afacerea măcelului dela Christian. Detalii ne lipsesc, deoarece sentința se ține deocamdată în secret. Avem firma speranță, că autorii măcelului sângeros își vor fi primit pedeapsa meritată.

— **Congresul socialiștilor români.** Duminică și Luni se va ține în sala orașului din Arad al III-lea congres al socialiștilor români. La acest congres va lua parte după cum am anunțat deja și deputatul român socialist din Reichsrathul austriac dl dr. G. Grigorovici.

Fiind deja permis din partea administrației, se va deschide dimineața la 9 ore.

Seara la 8 ore va avea loc în sala restaurantului Kovács și Novotni (hotel Vas) în onoarea congresiștilor o conferință de dl deputat dr. G. Grigorovici.

Congresul abia după a doua înștiințare a fost conces, cecece e o nouă dovadă că dacă e vorba de români, fie socialiști ori naționaliști, administrația noastră vede numai conspirații contra statului maghiar.

— **Intâmpinare.** Ni-se scrie: În Nr. 276 al »Tribunei« între nouțăți occură sub numirea »Coadă de topor« o notiță, în care se ocupă cu persoană mea în chestia alegerii de inginer de comasare.

La această notiță Vă rog să binevoiți a mi publica următoarele deslușiri. În chestiuni de comasare nu e dătător de măsură numărul românilor sau altei naționalități; ci cvantitatea jugărelor.

Dacă în comuna noastră dispune colegiul din Aiud de 3200 jugăre și a votat atâta pentru inginer maghiar; apoi 1100 jugăre ale românilor date

inginerului pretins român, iar alte 600 jugăre date unui inginer neamț de naționalitate pentru care am votat și eu și aceasta din motiv că aceasta e om înăr, diplomat de curând și la caz de reușită se permuta în comună depunând și o cauțiune de 5000 cor. pentru asigurarea bunei lucrări și finalizarea comasării în acest an.

Greșeam eu, când după convingerea mea am votat cu cel mai bun inginer? Pentru că am votat cu cel ce a primit mai puține jugăre, cred că nu mi-am părăsit turma, căci aici nu e chestie de naționalitate, ci de alegerea unui bun inginer, trebuia în unire să-l alegem.

Neîmplinindu-se aceasta a rămas să-l denu-mească tribunalul. Dacă scriitorul notiței a fost în tabără străină conced, dar eu n'am privit taberile de atare. Dacă din parte șovinistă ni-se recomandă vr'un român, ore poate fi acela și bun român? Sigur că acela e unealtă și numai în favorul românilor nu va lucra.

Purtarea mea aici — ca afacere privată — n'a putut indigna pe români și nici n'am putut fi apostrofă, căci am figurat ca trădător de neam. Dacă noi colegii preoții ne-am unit într'o persoană, nu depinde că sașii au doi popi, cecece nimeni n'a strigat. Eu ea reprezentant al averii bisericesti mi-am făcut datorința unde s'a recerut așa încât biserica prin dibăcia mea e în câștig după comasare, tocmai unde românii n'au voit să dea.

Numirea »coadă de topor« o resping dela mine, pe motivul că nici o mișcare națională n'a fost în jurul nostru, la care eu să nu fi luat parte activă și nici n'am vândut moșie românească străinilor, precum a făcut ascunsul scriitor al »Coadei de topor«. Vingard, în 1 Ian. 1908. Cu distincă stimă Pompiliu Predovici, paroh ort.

— **Rivalul lui Caruso.** O nouțate senzațională se vestește despre renumitul tenor Caruso. Se anunță adevă că din Boston, din America-de-N., că un tenor italian, de origine spaniolă însă, l-a somat pe Caruso să își măsoare iscusința de cântăreț cu el. Tenorul acesta e Florencho Constantino; el susține că nu numai că are o voce mai frumoasă decât neîntrecutul Caruso dar și-l întrece. Nu începe îndoială că toată afacerea e o reclamă foarte isteată din partea impresarului lui Constantino. Acesta din urmă a trimis lui Caruso vorbă să aleagă amândoi un jurlu, care să decidă cine din ei e mai vrednic a fi numit primul tenor din lume. Totodată — zice Constantino — să depună fiecare, pe masa juriului, suma de 50.000 de franci; învingătorul câștigă suma depusă de celalalt. Se asigură însă că tenorul răsfățat al lumii, Caruso, nu va primi emulația și nici nu va da nici un răspuns lăudărosului Florencho.

În Londra, unde cântă de prezent Caruso, și unde are o mulțime de admiratori, vestea duelului cu vocea a produs mare agitație. Publicul a hotărît să decidă înainte duelul: voia să și cumpere plăci de gramafon cu piese cântate de amândoi tenorii. Plăci de ale lui Caruso s'au vândut cu miile; de alui Florencho însă nu, fiindcă — nici nu s'a găsit nici într'o prăvălie. Fabricanții de gramafone asigură că nici n'au auzit încă de un tenor Constantino și nici nu pot avea plăci dela un astfel de om obscur. Impresarul lui Florencho, un impresar, după cum se vede, foarte isteț, e acelaș Russel, care a condus, ca impresar, pe Eleonora Duse în marele ei voiaj prin America, unde a avut atât succes.

— **Curajul femeilor.** Niște studenți englezi și au bătut joc pe cum se cade de curajul femeilor, cari nu se mai îndestulesc cu treburile lor de bucătărie ci voesc a intra și în — politică. Într'o sală mare din Londra femelle emancipate au ținut o adunare politică. Sala era arhiplină de femei, toate politiciene... Deodată, când se politiza mai grozav, năvălesc în sală o droaie de soareci și cloțani. Mai mulți studenți adevărați au voit să încerce curajul femeilor și adunând vr'o sută de lighioane, le-au dat drumul, deschizând ușa sălii, asupra femeilor. Și să fi văzut acum vitejie: toate au început să țipe, să și ridice fustele și să sară pe scaune, bănci. Se asigură însă că — au continuat ședința.

— **Tolstoi contra Dante.** După Shakespeare, Tolstoi s'a rostit și împotriva lui Dante. Întrebat de un vizitator italian, Tolstoi a spus că nu-i place opera lui Dante. Iar când italianul făcu o față mirată, Tolstoi îl întrebă, să spuie în mod sincer, dacă înțelege pe Dante, căci el Tolstoi îl găsește »neguros și nelămurit«.

— **Operație în timpul furtunii.** Se scrie din New York că doctorul Orz, care servaște pe un vapor transatlantic, a făcut o operație reușită în timpul unei groznică furtuni, pe ocean. Unul dintre fochiști a căștat apendicita (aprinde de intestimul orb) și s'ar fi prăpădit dacă nu s'ar fi operat. Căpitanul a oprit, în mijlocul furtunii, mașinile și doctorul Orz a început, cu toate valurile îngrozitoare, operația, care a și reușit de minune. Fochistul e acum sănătos.

— **A murit Ianssen,** directorul observatorului astronomic dela Mendon. Se îndeletnicea îndeosebi cu astronomia fizică. Eră de 83 ani. În 1857—1858 a lucrat în Peru, la aflarea locului equatorului magnetic al pamântului; în 1867 a cercetat erupțiile Sanatorului. A observat mai multe întunecimi de soare.

În 1870 a plecat în balon din Parisul impresurat și astfel a putut scăpa și găsi chip de a pleca în Algeria, urde se vedea mai bine fenomenul.

În 1871, observând o întunecime totală de soare în Asia, a descoperit o atmosferă încă la acest trup ceresc. Dela 1875, când s'a înființat anume pentru el observatorul din Mendon, Ianssen a fost director.

— **Despre Shakespeare.** Se scrie din Londra că s'a vândut acolo o ediție veche a operelor lui William Shakespeare cu prețul extraordinar de 105.000 lei.

Notez faptul acesta pentru că-mi închipuesc că cititorii vor fi bucuroși să aște explicația lui.

Ediția de care este vorba (Heminge et Condell), tipărită în 300 exemplare, a salvat întreaga operă a marei dramaturg din incendiul cel mare din Londra dela anul 1666. Din această ediție nu se vânduse în 50 de ani decât 48 de exemplare și acei 48 de cumpărători au scăpat geniul lui Shakespeare de nenorocita soartă a geniului lui Eschyl, — spulberat în mare parte pentru posteritate de către Ptolmeu Evergetul cu funebru concurs al califului Omar.

De altminterlea, întreaga soartă a lui Shakespeare a fost tristă și amarită. Crez util să consemnez aci detaliile necunoscute publicului nostru.

William Shakespeare a debutat în viața publică ca braconier (contrabandist de vârat); apoi ca să scape de pedeapsă se refugiază în Londra și trăi păzind caii cavalerilor la porțile teatrelor din anul 1530. De acolo el intră în teatru și izbui să fie calboy, băiat strigător. După 7 ani fu înaintat compars și avu rolul (în piesa »Uriașul Agrapardo, regele Nobiei, cel mai rău decât frate-său Angalafer«) ca să fie turbanul uriașului.

Din compars deveni comedian și — punându-se în contact cu oamenii de litere — prinse gust de cetic și se încercă apoi să scrie. Scrise »Neguțătorul de Veneția«, apoi »Pericles«, »Enric VI«, »Timon dela Atena«, »Romeo și Julieta« etc. și izbui în 10 ani ca să aibă cu ce-și cumpăra o căscioară la Strafford-Avon, unde se născuse el, unde murise tatăl-său, unde fusese în gropat fiul său, unde plantă primul dud din Engliera și unde muri în mizerie la 23 Adrilie 1616, aproape la ciasul, în care a murit și Cervantes, celalalt geniu al secolului aceluia.

Că viața lui plină de amarăciune o constată el însuși într'o elegie intimă în care zice: »Numele îmi este batjocorit, firea-mi este poregriță; plângeți mă că supus și răbdător, beau numai venin.«

Cât despre gloria culeasă în viață de acest geniu al lumii întregi e destul să se știe că regina Elisabeth domnise 40 de ani fără să fi auzit că Shakespeare era supusul ei, deși istoria a decernat acestei regine mărețul titlu de protectoarea artelor și a literilor.

Și pentruca să judecați până unde merge înverșunarea soartei rele voiu sfârși cu următoarele cuvinte ale unui mare admirator al Englierei.

»Când sosește în Engliera întâiul lucru ce cauți este statua lui Shakespeare. Găsești tot felul de statui și de coloane; însă monumentul pe care Engliera îl datorează lui Shakespeare, Shakespeare nu-l are nicăiri«.

De aceea poate că în prețul extraordinar dat pe cărțile lui Shakespeare s'o fi fost concentrat toată reparația cuvenită geniului nedreptățit.

— **Cine vrea să surprindă cu un frumos și plăcut cadcu de Anul-nou pe iubiiții săi,** să se adreseze cu încredere la juvaerghiul Weinberger Ferenc, Arad, Szabadságtér 20, (palatul Fischer Eliz). Fiind magazinul încărcat prețurile sunt reduse, marfa cea mai bună și serviciu prompt. Telefon 439.

— **Nu mai e păr cărunț.** »TINCTOL« (Marca 232) e idealul unui mijloc de a vopsi părul, care dă părului cărunț de pe cap și barbei peste câteva minute luciul părului tinăr și culoarea naturală avută, blondă, blondă închis, brunetă sau neagră.

»TINCTOL« este un preparat absolut nesticăcios, constă dintr'un singur lichid și folosirea e nu se poate mai simplă. Cu un piepten des înmuiat în acest lichid se piaptână părul și culoarea părului e dată, care rămâne permanent în câteva minute uscându-se pe păr.

La comande se roagă indicarea culorii cerute. Prețul unei sticle cu descrierea folosirei în 4 limbi este 3 coroane.

Se capătă la fabricantul Friedrich Radda, farmacist în Pancsova, Ungaria-de-sud.

Magazină permanentă la Jos. von Török, farmacist în Budapesta, König utca.

— **Cadourile de Crăciun și de Anul nou** sunt de obicei bani aruncați, dacă acelea oferă numai o distracție trecătoare. Nu suma paralelor cheltuite la astfel de ocazii determină valoarea cinstei ce ni-o facem unul altuia. Dimpotrivă cu bani puțini ne putem face azi surprinderi frumoase de un frumos real și durabil. În privința aceasta ura din cele mai nobile surprize, de sărbători, pe care un tată de familie o poate face familiei sale este o poliță de asigurare pe viață.

Adreșei Vă din vreme Agenturii principale din Arad, (str. Széchenyi 1.) a băncii »Transilvania«, care răspunde imediat și grauit la orice informațiune în direcția aceasta.

— **Vin de deal din Hioroc,** calitate escelentă, e de vânzare, cu prețul de 24 cr. (48 fil. litru). A se adresa comănde, minimale de 50 litre la dna Cristra Secula. Arad, str. Kossuth, 68. Butoaiele pentru comănde sunt a se trimite la adresa Mitru Caruș, vințelor Gyorok.

— **Haine de iarnă și de păr** se pot văpsi foarte frumoase, asemenea se pot curăți. Afară de aceea tot felul de vestiminte de preț, apoi haine de doliu, — toate se pot curăți sau văpsi din nou. Gulere și manșete se curățesc și fără clor. În fabrica de curățit alui Haltenberger Béla, Cașovia.

Atragem atențiunea onor. cetitori asupra anunțului *Brüder Schiel*.

Concert, petreceri.

Meseriașii români din Brad aranjază o petrecere socială împreună cu declamări și cu joc în 26 Decembrie v. 1907 (a doua zi de Crăciun) în hotel »Central«. Venitul e destinat pentru înmulțirea fondului de ajutorare a învățăceilor și sodalilor meseriași români din Brad și pentru sporirea fondului de zestre pentru fetele sărace harnice, ce se mărită după meseriași.

Corul vocal bisericesc gr. or. rom. din Bozovicu aranjază în 26 Decembrie 1907 st. v. (8 Ian. 1908 st. n. a doua zi de Crăciun) concert împreună cu teatru și joc în sala cea mare a hotelului Staniloviciu, la care cu toată stima sunteți invitați.

Programă: a) concertul: 1. »O, ce veste minunată«, cor bărbătesc de G. Dima. 2. »Numai una«, cor bărbătesc de I. Crișan. 3. »Trecui va-

lea«, cor mixt de I. Mureșan. 4. »Resunet dela Crișana«, cor mixt cu solo de bariton de I. Vidu. b) Teatru: O ședință comună, comedie în două acte de George Stoica. c) Urmează joc până dimineața.

Corul român bisericesc din Băsești, invită la concertul ce-l va da Miercuri, a II-a zi de Crăciun (8 Ianuarie st. n.) 1907 în localitatea școlai rom. gr.-cat. din Băsești. Comitetul aranjator. Venitul curat este destinat: jum. în folosul sției biserici gr.-cat. românești din Băsești, jumătate pentru fondul corului. După concert urmează dans pentru popor.

Economie.

Importul României în anul trecut a fost de 421.563.573 lei.

Importațiunile pe categorii de mărfuri se prezintă astfel: animale și produse animale 84.102.368, produse ale solului 152.352.172, produse ale subsoiului 102.130.397 și produse combinate 82.978.638.

Importul în 1902 eră de 293 milioane. De atunci a crescut deci cu 139 mil.

Totalul comerțului țării în 1906, import și export, se ridică la suma de 912.923.751 lei, cea mai mare sumă pe care a atins-o comerțul României până acum.

Taxele vamale încassate în cursul aceluiaș an se ridică la suma de 41 milioane 171.000 lei.

Situația financiară a statului. Înalta curte de compturi a publicat acum de curând bilanțul anului financiar 1906.

S'au încassat . . . . . 1,357,180.487 cor.

S'au cheltuit 1,245,468.850

Este deci un *prisos* de 111,711.637

În proiectul de buget fusese prevăzut numai un excedent de 37 milioane coroane. Ce s'a strâns peste această sumă, se datorește îndeosebi severității — *execvenților!*

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta

Budapesta, 2 Ian. 1908.

INCHEEREA la 1 ORĂ :

Grâu pe Apr. 1908 (100 kg.)	26.56—26.58
Secară pe Apr.	24.22—24.24
Ovăs pe Apr.	16.92—16.94
Cucuruz pe Mai 1908	14.66—14.68

INCHEEREA la 4 ORE :

Grâu pe Apr.	26.56—26.58
Secară pe Apr.	24.28—24.20
Ovăs pe Apr.	16.92—16.94
Cucuruz pe Mai 1908	14.70—14.72

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu	
e Tisa	— — — — 24 K. 70—26 K. 30
Din comitatul Albei	— 25 > — — — 25 > 80 >
De Pesta	— — — — 24 > 85—26 > — >
Bănățenesc	— — — — 24 > 90—25 > 70 >
De Bacica	— — — — 25 > 05—25 > 85 >
Săcară	— — — — 23 > 80—24 > — >
Orzul de nutreț, cvalitatea I.	15 > 90—16 > 10 >
> de cvalitatea II	— 15 > 70—15 > 90 >
Ovăs >	> 17 > 05—17 > 40 >
>	> 16 > 55—16 > 85 >
Cucuruz vechiu	— > — — — > — >
> nou	14 > 10—14 > 20 >

Redactor responsabil Ioan N. Iova.
Editor-proprietar George Nichiu.

Farmacia la „Regina Elisabeta“

laborator medical și cosmetic

Szeged, Csongrádi sugár-ut.

Recomandă preparatele celebre cu efect experimental nu gur, fabricate în laboratorul cosmetic și cunoscute sub sineși „Elisabeta“.

Crema de față „Elisabeta“ — de zi și de seară — redă feței fragezimea tinereței, împiedecă formarea orăștelor, face să dispară imediat piștrunile, petele de fect și tot felul de necurățenii ale pielii. Prețul 1 și 2 cor.

Lapte de crin „Elisabeta“, contra tuturor boalelor de piele și a defectelor frumșetii, efect sigur. Prețul 1 cor. 20 fil.

Spirt de păr „Elisabeta“ după o folosire de câteva zile împiedecă formarea mătreței, întărește rădăcinile bolnave ale părului. Prețul 1 cor. 60 fil.

„Buzodol“ contra asudării picioarelor și a mânilor — după o singură folosire, efect sigur și în cazurile cele mai grave. Prețul 1 cor.

Singurul deposit la fabricantul. Comănde din provincie se îndeplinesc punctual. La o comandă de 10 cor. nu se socotește împachetarea și porto.

Lemle József, farmacist.

Haltenberger Béla,

Văpsitorie de haine, curăţitorie chimică și fabrică de spălat în aburi.

◆◆◆ KASSA. ◆◆◆

Se curăță sau se văpsește cât se poate de frumos, haine de iarnă, blănării, haine de dame, bluse, toalete de bal.

Jachete de piele descolorate, se văpsec într'o culoare închisă trainică.

Gulerele și manșetele, se curăță și se fac albe ca zăpada, fără chlor.

In casuri de doliu, se văpsește imediat hainele în negru.

Firma pune mare preț pe expediarea cât se poate de repede și punctual pe postă și în provincie.

Odăjdii bisericesti, broderiile se curăță frumos și multă îngrijire.

S'a fondat la anul 1874.

HAINÉ

pentru bărbați, juni și copii

din materie de cea mai bună calitate, cele mai moderne, cel mai bun croi, paltoane și pardesii de toamnă și de iarnă în cele mai favorabile condiții și mai ieftine prețuri la

Moskovitz Zsigmond

Liferantul inteligenței române

A * R * A * D,

Edificiul teatrului.

● Filiala în piața Szabadság Nrul 1. ●
Toate vestmintele gata, la dorință se întocmesc conform corpului, fără alta renumerație.

In fiecare săptămână

●● marfă nouă. ●●

Tot felul de bunzi de călătorie, saci de picioare, și alte feluri de blănuri.

Telefon Nrul 534.

Un candidat de avocat

român cu praxa recerută află imediat aplicare în cancelaria advocațională a subscrisului. Salariu lunar 140 coroane și la comisii 6 diurne.

Dr. Teodor Popescu,
advocat — Făgăraș.

Drougerie nouă.

Oszkár Dubiniewicz

Kolozsvár, str. Deák Ferencz nr. 8

Recomandă: Totfelul de articlii pentru curarea vitelor, îngrijirea botnavilor și .. .. economia casnică. .. ..

Esente de rum și licor, pudre pentru față, săpunuri, parfumuri, rum, cognac, teă în pachete și cantități după plac.

Aparate și ace pentru braudare fardere.

Plate de lemn formulate pentru lucrări Tarsó, Kerbschnitt și așa zise de ardere.

Drougerie nouă.

Celce dorește a avea

RACHIE

ieftină,
FĂRĂ CĂZAN

acela să-și dăruie de la comerciantul
Radovan Popovits, în Ujvidék,
CARTEA

din care poate învăța cum să facă toate răchiurile și cum manipularea vinurilor.

Prețul acestei cărți e 6 cor.

Tot așa vând materialul necesar cu prag cu tot.

Prețul pentru 100 litre 8 cor.

IOSIF SZEMES

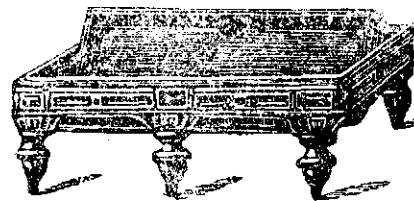
COJOCAR ÎN BÁCSKA.

Oferează bondițiile sale pentru femeile române, cu prețuri moderate, cari sunt a se căpăta numai mai câteva săptămâni în Timișoara-Fabric, strada Andrassy.

DÓSA FARKAS

fabricant de biliard în Cluj,

Kolozsvár, Mátyás király-tér nr. 3.

Deposít de biliard gata. Pregătesc mese de biliard și le reparaț atât

în oraș cât și în provincie, imediat. Țin în depozít bastoane de biliard (daco) chiulele de biliard de bansolin și फिल्डेș, (os de elefant), apoi: cretă, piele de biliard, lipici și ori-ce alte lucruri trebuincioase.

Primesc tot felul de lucrări de instalare pentru cafenele, cofetării și locuințe.

.. .. Cel mai ieftin izvor .. ..
de cumpărare pentru Crăciun.

Prăvălie nouă.

Fischer Mór

ARAD, piața Andrassy 20.
(Palatul Fischer Eliz.)

Bogat asortiment de cele mai nouă și bune calități de porcelan, sticle, lampe, rame, argint de china și aplacca obiecte de valoare și tacâmuri, precum și articole .. de lux. ..

TRUSOURI pentru MIRESE.
Obiecte ocazionale, cadouri de Crăciun și Anul-nou. Mare magazin de pânze de oleiu. -

Cadouri de Crăciun.

Velyko Vevity

fabricant de opinci, ghete, păpuci și fabricant de pei

RUMA (Slavonia).

Vind și cumpăr:

PEI de marhe ne lucrate (verde)
PEI de caii
PEI de viței
PEI de oaie
PEI de miei
PEI de vulpe
PEI de lievastin
PEI de dior
PEI de iepuri
PEI de porci

Miere strecurată.

Ciară și ciară ne topită.

Lână de tot feliu.

Coadă de cai și păr de marhe.

Fer bătrân și arame.

Productele de ACID-CARBONIC din Muschong-Buziás

stajiune balneară
aranjată din nou
expediază și afară de cartel imediat cantitate cât de mare
ACID-CARBONIC-LICHID
chimicește curat și natural, în lichid din isvorele de acid carbonic din bala celebră Buziás, pentru prepararea apelor gazoase, pentru restauratori și alte scopuri industriale.

!! Cel mai spornic acid carbonic !!

Extrasul certificatului analizei chimice al institutului de a examina pe cale chimică mâncările și beuturile a. 1907 nr. 4615. „Mirosul și gustul“ e normal. Conținutul de acid carbonic: 99.57%. In urma examinării s'a constatat că aceste corespund pe deplin cerințelor higienii publice și pe baza conținutului carbonic bogat se evaluează de cel mai bun. Cu informații servește prompt:

uroul de expedare de produse acid-carbonice și ape minerale ai stajiunei balnearé Muschong-Buziás în Buziás-Fürdő. (MUSCHONG-BUZIÁSFÜRDŐI SZÉN-SAV MÜVEK ÉS ÁSVÁNYVIZEK SZÉTKULDESI TELEPE BUZIÁSFÜRDŐN).

Adresa telegrafică: Muschong-Buziásfürdő. Telefon interurban 18.

Comande din provinci se efectuează încurând.

Marfă bună, prețuri ieftine, serviciu punctual.

DOMAN SANDOR

ARAD.

Cel mai mare magazin

de Covoare în toate felurile.

Perdele și Coverturi.

 Propria fabricațiune

piapoane, saltele

și mobile de fer.

Eschisite:

Arangeamente pentru Hotele și Spitale.